

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIŲ ĮSTAIGA

ATASKAITA DĖL ŽMOGAUS TEISIŲ PADĖTIES ALYTAUS APSKRITIES SUAUGUSIŲ ASMENŲ GLOBOS ĮSTAIGOSE: PIVAŠIŪNŲ ŠVČ. M. MARIJOS ĖMIMO Į DANGŲ PARAPIJOS SENELIŲ GLOBOS NAMUOSE, RUMBONIŲ ŠVČ. TREJYBĖS PARAPIJOS SENELIŲ GLOBOS NAMUOSE, VARĖNOS GLOBOS NAMUOSE, MERKINĖS GLOBOS NAMUOSE, ALYTAUS RAJONO SAVIVALDYBĖS MIROSLAVO GLOBOS NAMUOSE, VIEŠOJOJE ĮSTAIGOJE KAPČIAMIESČIO GLOBOS NAMUOSE, LAZDIJŲ SOCIALINIŲ PASLAUGŲ CENTRE

2017-10-31 Nr. PRJ2017/1-123

Vilnius

I. NACIONALINĖ KANKINIMŲ PREVENCIJA, BENDRA INFORMACIJA APIE APSILANKYMUS, AKTUALŪS TEISĖS AKTAI IR STANDARTAI

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolieriai nuolat lankosi laisvės apribojimo vietose ir vykdo nacionalinę kankinimų prevenciją pagal Konvencijos prieš kankinimą ir kitokį žiaurų, nežmonišką ar žeminantį elgesį ar baudimą fakultatyvųjį protokolą; Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstaiga (toliau vadinama – Įstaiga) yra nacionalinė prevencijos institucija (Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo (toliau vadinama – LR SKĮ) 3, 19¹ straipsniai).

2. Seimo kontrolierius, Įstaigos vadovas Augustinas Normantas, vykdydamas nacionalinę kankinimų prevenciją, pavedė Įstaigos Žmogaus teisių biuro vedėjui Kęstučiui Jankauskui, patarėjams Jurui Taminskui, Kristinai Brazevič ir Deimantei Karužienei (2017 m. rugsėjo 11–14 dienomis) atlikti patikrinimus dėl žmogaus teisių padėties septyniose Alytaus apskrities suaugusių asmenų globos įstaigose (toliau bendrai kartu vadinama – globos įstaigos, įstaigos arba GI); tai Pivašiūnų Švč. M. Marijos ėmimo į dangų parapijos senelių globos namai (toliau vadinama – Pivašiūnų GN), Rumbonių Švč. Trejybės parapijos senelių globos namai (toliau vadinama – Rumbonių GN), Varėnos globos namai (toliau vadinama – Varėnos GN), Merkinės globos namai (toliau vadinama – Merkinės GN), Alytaus rajono savivaldybės Miroslavo globos namai (toliau vadinama – Miroslavo GN), viešoji įstaiga Kapčiamiesčio globos namai (toliau vadinama – Kapčiamiesčio GN), Lazdijų socialinių paslaugų centras (toliau vadinama – Lazdijų SPC).

3. Patikrinimai atlikti vertinant žmogaus teisių apsaugos ir kankinimų prevencijos aspektu svarbiausius klausimus, susijusius su globos įstaigų darbuotojų sudėtimi ir pareigybių skaičiumi, personalo profesine kvalifikacija, informacijos sklaida, globos įstaigų gyventojų teikiamais kreipimaisi, neįgalių asmenų teisių užtikrinimu, individualiais socialinės globos planais. Ataskaitoje nurodyti ir įvertinti patikrinimų metu nustatyti trūkumai, pateikiami gerosios praktikos pavyzdžiai, daromos atitinkamos išvados ir kompetentingoms institucijoms teikiamos rekomendacijos dėl nustatytų trūkumų taisymo

4. Atliekant patikrinimus buvo bendrauta su gyventojais ir jų artimaisiais, GI vadovais, administracijos ir kitais darbuotojais. Taip pat buvo apžiūrėti asmenų gyvenamieji kambariai, virtuvės, užsiėmimų ir kitos patalpos, patikrinti įvairūs registracijos žurnalai bei dokumentai (gyventojų bylos, individualūs socialinės globos ir slaugos planai, asmens slaugos poreikiai

vertinimo žurnalas, procedūrų registravimo žiniaraštis, skundų, pasiūlymų ir pageidavimų knyga bei kt.).

5. Pagrindiniai teisės aktai, taikytini atliekant patikrinimus globos įstaigose:

5.1. Lietuvos Respublikos Konstitucija;

5.2. Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvencija (toliau vadinama – Neįgaliųjų konvencija);

5.3. Visuotinė žmogaus teisių deklaracija;

5.4. Lietuvos Respublikos neįgaliųjų socialinės integracijos įstatymas;

5.5. Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų įstatymas;

5.6. Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos įstatymas;

5.7. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2007 m. vasario 20 d. Nr. A1-46 patvirtintas Socialinės globos normų aprašo 4 priedas „Senyvo amžiaus asmenų ir suaugusių asmenų su negalia ilgalaikės (trumpalaikės) socialinės globos normos, taikomos socialinės globos namams ir grupinio gyvenimo namams“ (toliau vadinama – Aprašo 4 priedas);

5.8. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2006 m. lapkričio 30 d. įsakymu Nr. A1-317 patvirtinti Socialinę globą teikiančių darbuotojų darbo laiko sąnaudų normatyvai (toliau vadinama – Darbo laiko sąnaudų normatyvai);

5.9. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2006 m. balandžio 5 d. įsakymas Nr. A1-93 „Dėl Socialinių paslaugų katalogo patvirtinimo“ (toliau vadinama – Paslaugų katalogas);

5.10. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2011 m. vasario 10 d. įsakymu Nr. V-133 patvirtinta Lietuvos higienos norma HN 125:2011 „Suaugusių asmenų stacionarios socialinės globos įstaigos: bendrieji sveikatos saugos reikalavimai“ (toliau vadinama – Higienos norma HN 125:2011);

5.11. kolegialių institucijų 2005 m. gegužės 4 d. įsakymas Nr. A1-120/V-346 „Dėl specialiųjų nuolatinės slaugos, nuolatinės priežiūros (pagalbos), lengvojo automobilio įsigijimo ir jo techninio pritaikymo išlaidų kompensacijos ir transporto išlaidų kompensacijos poreikių nustatymo kriterijų sąrašo, tvarkos aprašo ir pažymų formų patvirtinimo“ (toliau vadinama – 2005 m. gegužės 4 d. įsakymas Nr. A1-120/V-346);

5.12. aplinkos ministro 2001 m. birželio 14 d. įsakymas Nr. 317 „Dėl STR 2.03.01:2001 „Statiniai ir teritorijos. Reikalavimai žmonių su negalia reikmėms“ patvirtinimo“;

6. Europos valstybėse žmogaus teisių būklę įvairiose laisvės atėmimo (apribojimo) vietose vertina ir kankinimų prevenciją vykdo Europos komitetas prieš kankinimą ir kitokį žiaurų, nežmonišką ar žeminantį elgesį ir baudimą (toliau vadinama – CPT arba Komitetas). Šios tarptautinės institucijos rekomendacijose nustatyti elgesio su asmenimis, iš kurių atimta arba apribota laisvė, standartai ([CPT/Inf/E (2002) 1-Rev. 2015]¹), kurių privalo laikytis valstybės, Europos Tarybos narės, Europos konvencijos prieš kankinimą ir kitokį žiaurų, nežmonišką ar žeminantį elgesį ir baudimą dalyvės.

II. NUSTATYTOS APLINKYBĖS

1 skyrius

PERSONALAS

7. Darbuotojų sudėtis ir pareigybių skaičius

7.1. Viena svarbiausių socialinės globos įstaigų tinkamo veiklos organizavimo priemonių yra teisės aktų reikalavimus atitinkančio darbuotojų pareigybių (socialinių darbuotojų, padėjėjų, sveikatos priežiūros ir kitų specialistų) skaičiaus užtikrinimas.

Socialinę globą teikiančio personalo struktūra turi būti suformuota atsižvelgiant į GĮ gyventojų skaičių, jų specialiuosius poreikius ir turimą negalią. Socialinę globą užtikrinančio

¹ Prieiga internete (anglų kalba): <http://www.cpt.coe.int/en/documents/eng-standards.pdf>

personalo pareigybių skaičius turi būti ne mažesnis, nei reglamentuojama socialinę globą teikiančių darbuotojų darbo laiko sąnaudų normatyvuose; kokybiška socialinė globa asmenims turi būti teikiama visą parą, numatant teisės aktų reglamentuotą personalo ir socialinę globą gaunančių asmenų santykį dieną ir naktį; socialinės globos namuose turi būti fiksuojama informacija apie asmenis, kuriems reikalinga slauga visą parą, sudaromas slankusis darbo grafikas (derinant darbą dienos ir nakties metu) (Aprašo 4 priedo 19, 19.1–19.4 punktai). CPT standartuose taip pat pažymima, kad globos įstaigoje turi būti užtikrinamas pakankamas darbuotojų skaičius (taip pat ir naktimis bei savaitgaliais), gyventojų poreikius atitinkanti personalo struktūra, darbuotojų patirtis ir pasirengimas (Aštuntosios bendrosios ataskaitos [CPT/Inf (98) 12] 30 ir 42 punktai).

Ilgalaikę (trumpalaikę) socialinę globą senyvo amžiaus asmenims ir suaugusiems asmenims su negalia teikiančių darbuotojų Darbo laiko sąnaudų normatyvų 9 punkte numatyta, kad:

a) vienam senyvo amžiaus asmeniui tenka 0,04–0,1 socialinio darbuotojo pareigybės (vienas darbuotojas turėtų prižiūrėti nuo 10 iki 25 žmonių) ir 0,08–0,3 individualios priežiūros personalo (slaugytojo padėjėjo) pareigybės (vienas darbuotojas turėtų prižiūrėti nuo 3 iki 12 žmonių);

b) vienam senyvo amžiaus asmeniui su negalia – 0,04–0,1 socialinio darbuotojo pareigybės ir 0,14–0,36 individualios priežiūros personalo (slaugytojo padėjėjo) pareigybės (vienas darbuotojas turėtų prižiūrėti 3–7 žmones);

c) vienam senyvo amžiaus asmeniui su sunkia negalia – 0,03–0,06 socialinio darbuotojo pareigybės (vienas darbuotojas turėtų prižiūrėti 16–33 žmones) ir 0,3–0,5 individualios priežiūros personalo (slaugytojo padėjėjo) pareigybės (vienas darbuotojas turėtų prižiūrėti 2–3 žmones).

Socialinei globai teikti įstaigoje (papildomai) steigiamos pareigybės, taip pat organizuojamos specialistų paslaugos (nesteigiant pareigybės globos įstaigoje):

a) vyriausiojo socialinio darbuotojo arba socialinio darbo padalinio vadovo arba įstaigos vadovo pavaduotojo socialiniams reikalams (jei globojama iki 50 gyventojų) – 0,5–1 pareigybė, daugiau nei 50 gavėjų – 1–2 pareigybės);

b) vienam naktį dirbančiam darbuotojui pagal normatyvus turi tekti rūpintis ne daugiau nei 45 gyventojais.

7.2. Patikrinimų GĮ metu nustatyta:

7.2.1. beveik visose GĮ (išskyrus Miroslovo GN) užtikrinamas minimalus darbuotojų ir jų pareigybių skaičius, atitinkantis Darbo laiko sąnaudų normatyvus; visose socialinės globos įstaigose yra parengti personalo pareigybių aprašymai, kuriuose aiškiai nurodytos kiekvieno darbuotojo funkcijos, pareigos ir atsakomybė; globos įstaigų administracija nuolat stengiasi užtikrinti, kad jų gyventojams visą parą būtų teikiama kokybiška socialinė globa: visose įstaigose fiksuojama informacija apie asmenis, kuriems reikalinga slauga dieną ir naktį; atsižvelgiama į darbuotojų poreikius ir pageidavimus sudarant visą parą dirbančio personalo slankiuosius darbo grafikus, derinamas socialinių darbuotojų ir individualios priežiūros personalo darbas dienos ir nakties metu; globos įstaigų administracija deda pastangas užtikrinti tinkamą personalo darbo krūvį: darbo grafikuose ir darbo laiko apskaitos žiniaraščiuose nebuvo informacijos apie asmenis, kuriems tenka dvigubas darbo krūvis arba dirbti ilgesnius nei kelios papildomos valandos viršvalandžius (esant būtinumui pavaduoti kitus darbuotojus jų ligos arba atostogų metu);

7.2.2. patikrinimo metu Miroslovo GN gyveno 41 asmuo, tačiau šioje globos įstaigoje užimtas tik vienas iš trijų socialinių darbuotojų etatų; be to, ir ši vienintelė darbuotoja atostogavo, tad socialinio darbuotojo paslaugos gyventojams tuo metu buvo neprieinamos. Kartu pažymėtina, kad, užtikrinant tik minimalius darbuotojų skaičiaus normatyvus, personalo nepakanka darbuotojui susirgus, išėjus atostogų ir pan. situacijose; tai ypač aktualu nedidelėms (iki 30 gyventojų) įstaigoms. Pavyzdžiui, globos įstaigose, kuriose yra tik vienas socialinis darbuotojas, gyventojams būtinos paslaugos ne visuomet gali būti užtikrinamos šio darbuotojo atostogų metu arba ligos atveju (Pivašiūnų GN). Siekiant kompleksiskai spręsti globojamųjų asmenų problemas būtinas komandinis personalo darbas (savalaikis asmens globos ir priežiūros priemonių, siektinų

tikslų nustatymas ir peržiūrėjimas, pasitikėjimas komandos nariais, nuolatinis keitimasis informacija, tikslus kiekvieno specialisto atsakomybės apibrėžimas), todėl, esant minimaliam socialinį darbą dirbančio personalo skaičiui, ne visada pavyksta užtikrinti sklandų, nuoseklų socialinių darbuotojų, individualios priežiūros personalo ir specialistų komandos darbą.

8. Darbuotojų profesinė kompetencija

8.1. Socialinės globos įstaigoje turi būti palaikoma personalo nuolatinį profesinį tobulėjimą motyvuojanti bei paslaugų kokybės siekimo aplinka, sudaromi kvalifikacijos tobulinimo planai ir grafikai. Kiekvienas darbuotojas, teikiantis socialinę globą senyvo amžiaus asmeniui ar darbingo amžiaus asmeniui su negalia (tarp jų, ir turinčiajam sunkią negalią), turi nuolat tobulinti savo kvalifikaciją, dalyvauti darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo programose ir įgyti naujų žinių, reikalingų darbe. Individualios priežiūros personalui socialinės globos įstaiga turi užtikrinti galimybę dalyvauti įžanginiuose mokymuose (Aprašo 4 priedo 22.1, 22.2 punktai).

Personalas profesionaliais veiksmais turi gebėti užtikrinti asmens saugumą, orumo išsaugojimą tais atvejais, kai asmens veiksmai kelia pavojų jam pačiam ir kitiems, šalia esantiems (Aprašo 4 priedo 20.5 punktas).

Asmens problemoms kompleksiskai spręsti socialinės globos įstaiga turi užtikrinti komandinį personalo darbą, darbuotojai turi žinoti įstaigoje taikomus komandinio darbo principus, naudojamus priimant sprendimus, susijusius su visapusišku asmens socialinės globos poreikių tenkinimu (Aprašo 4 priedo 20.9 punktas).

CPT standartuose pažymima ne tik personalo sudėties ir kompetencijos svarba, bet ir tai, kad įvairių kategorijų darbuotojai turi nuolat rengti susitikimus (aptarimus) ir dirbti kaip komanda (Vienuoliktosios bendrosios ataskaitos [CPT/Inf (2001) 16] 26 punktas; Aštuntosios bendrosios ataskaitos [CPT/Inf (98) 12] 45 punktas).

8.2. Patikrinimų GĮ metu nustatyta:

8.2.1. visose aplankytose globos įstaigose yra paskirti asmenys, atsakingi už profesinės pagalbos darbuotojams organizavimą, nuolat teikiama ilgalaikę darbo globos institucijose patirtį turinčių kolegų pagalba, visose GĮ yra sudaromi darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo planai ir nuosekliai siekiama juos įgyvendinti, individualios priežiūros personalui užtikrinta galimybė dalyvauti įžanginiuose mokymuose; GN rengiami reguliarūs darbuotojų pasitarimai gyventojų priežiūros, globos ir kitais darbo klausimais. Pavyzdžiui, Kapčiamiesčio, Merkinės, Varėnos GN kiekvieną savaitę vyksta susirinkimai dalyvaujant įstaigos administracijai, padalinių vadovams, socialiniams darbuotojams ir slaugytojams, taip pat nuolat rengiami socialinių darbuotojų ir individualios priežiūros personalo pasitarimai;

8.2.2. beveik visų aplankytų įstaigų darbuotojai 2016–2017 metais nuolat kėlė kvalifikaciją, mokėsi lavinti savo ir globos namų gyventojų tarpusavio bendravimo įgūdžius, ugdyti socialinius įgūdžius; socialinių paslaugų srities darbuotojams globos įstaigose (išskyrus Pivašiūnų GN) buvo užtikrinta galimybė dalyvauti profesinės kompetencijos tobulinimo renginiuose, kurių bendra trukmė atitiko Socialinės apsaugos ir darbo ministro įsakymu patvirtintus minimalius reikalavimus (ne mažiau kaip 16 akademinių valandų per kalendorinius metus). Tai užfiksuota GĮ veiklos planuose ir jų įgyvendinimo ataskaitose. Pavyzdžiui, Kapčiamiesčio GN, Lazdijų SPC, Merkinės, Varėnos GN nuolat organizuojami socialinių pedagogų, socialinių darbuotojų ir individualios priežiūros personalo kvalifikacijos kėlimo renginiai, pasitarimai ir diskusijos įvairiomis temomis, susijusiomis su gyventojų, turinčių elgesio ar emocijų sutrikimų, pažinimu, savarankiško gyvenimo įgūdžių palaikymu. Aplankytų GĮ personalas lankė įvairius savivaldybių mokymų centruose rengiamus kvalifikacijos kėlimo seminarus, kuriuose buvo nagrinėjami kompleksinės pagalbos senyvo amžiaus asmenims organizavimo, globos įstaigos darbuotojų komandos formavimo klausimai.

Kartu pažymėtina, kad ne visuose GN personalas yra tinkamai informuotas apie Neįgaliųjų konvencijos reikalavimų taikymą, kai kurių GĮ (Miroslavo, Pivašiūnų GN) darbuotojams trūksta konfliktų psichologijos, smurto prevencijos žinių, taip pat įgūdžių, kurie padėtų valdyti agresyvų elgesį, užtikrinti vyresnio amžiaus žmonių socialinės globos teises.

INFORMACIJOS SKLAIDA IR KREIPIMŪSI TEIKIMAS**9. Dėl gyventojų supažindinimo su jų teisėmis ir pareigomis, personalo komunikacijos su gyventojais**

9.1. Pagal Aprašo 4 priedo 3.2 p., GĮ apgyvendintas asmuo jam priimtina forma iki sutarties pasirašymo turi būti supažindintas su įstaigos vidaus tvarkos taisyklėmis bei kitais įstaigos veiklą reglamentuojančiais dokumentais.

9.2. Apsilankius GĮ buvo nustatyta, kad:

9.2.1. visų aplankytų įstaigų administracijos savo globotinius su jų teisėmis ir pareigomis supažindina jiems pasirašant sutartį. Šis supažindinimas būna atliekamas tiek žodžiu, tiek pasirašytinai;

9.2.2. su GĮ vidaus tvarkos taisyklėmis žodžiu būna supažindinami bei gyventojų artimieji ir (arba) globėjai.

9.3. Aprašo 4 priedo 21.1.8 p. numatyta, kad vidaus tvarkos taisyklės (gyvenimo ir elgesio normos, teisės, pareigos, laikino ar visiško išvykimo tvarka ir pan.), skirtos gyventojams, turi būti parengtas jiems suprantama kalba ir forma.

CPT standartuose yra numatyta, kad GĮ gyventojai turi būti tinkamai supažindinami su jų teisėmis ir pareigomis, t. y. užtikrinama, kad asmenys žinotų savo teises ir pareigas, galėtų maksimaliai jas įgyvendinti (Dvyliktosios bendrosios ataskaitos [CPT/Inf (2002) 15] 44 p.).

Tai reiškia, kad gyventojas turėtų būti supažindinamas su GĮ vidaus tvarkos taisyklėmis, įvairiais būdais skatinant ir motyvuojant jį domėtis savo teisėmis ir pareigomis įstaigoje, šią informaciją teikiant jam suprantama forma ir kalba, siūlant diskutuoti apie vidaus tvarkos taisyklių normas, numatomą paskatinimą už jų tinkamą įgyvendinimą ar nuobaudas už nesilaikymą ir pan. Visas supažindinimo procesas turi būti įdomus gyventojui, taip pat būtinas pakartojimas, vertinant kiekvieno gyventojų sveikatos būklę, kad būtų užtikrintas pateikiamos informacijos pasisavinimas.

Tinkamų vidaus tvarkos taisyklių, parengtų gyventojams suprantama kalba, pavyzdžiais laikytini: „Humaniškai ir kultūringai bendrauti su kitais globos namų gyventojais“; „Laikytis higienos reikalavimų“; „Gerbti ir pasitikėti globos namų darbuotojais“; „Draudžiama girtauti ir triukšmauti“; „Draudžiama bendrauti su amoralaus elgesio pašaliniais asmenimis“; „Draudžiama išvykti iš globos namų vėliau kaip 22 val.“; „Už grubų vidaus tvarkos pažeidimą gyventojai šalinami iš globos namų“ ir pan.

9.4. Apsilankius GĮ buvo nustatyta, kad:

9.4.1. visų GĮ dauguma gyventojų žino vidaus tvarkos taisykles, jose nustatytas savo teises ir pareigas;

9.4.2. visų GĮ darbuotojai periodiškai gyventojams primena, kad jiems privaloma laikytis tvarkos, gyvenimo ir elgesio normų bei kt., tačiau buvo tokių globotinių, kurie yra pamiršę vidaus tvarkos taisykles;

9.4.3. Rumbonių GN vidaus tvarkos taisyklės yra pritaikytos gyventojams pagal jų sveikatos būklę ir lengvai viešai prieinamos;

9.4.4. Pivašiūnų, Merkinės, Miroslavo ir Lazdijų SPC gyventojams suprantama kalba ir forma nėra parengtos ir viešai paskelbtos (pvz., informaciniuose stenduose, gyvenamuosiuose kambariuose ir pan.) vidaus tvarkos taisyklės;

9.4.5. Varėnos GN vidaus tvarkos taisyklių, parengtų gyventojams suprantama kalba ir forma, nėra, tačiau atskiros gyventojų teisės, pareigos, taip pat kita jiems aktuali informacija, pvz., valstybinių institucijų, atsakingų už žmogaus teisių ir laisvių apsaugos užtikrinimą (pvz., Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstaiga), bendra informacija yra pateikiama atskiruose informaciniuose stenduose ir lengvai prieinama GĮ gyventojams.

9.5. Pagal Aprašo 4 priedo 9.1 ir 9.5 p., socialinės globos įstaigose gyventojams turi būti užtikrinta, kad jie būtų išklaunami, būtų vertinama jų nuomonė, gyvenimiška patirtis, taip pat

siekiami asmens ir personalo tarpusavio supratimo. Gyventojas pagal savo gebėjimus ir galimybes turi teisę išdėstyti pageidavimus dėl socialinės globos namuose dirbančio personalo atliekamų funkcijų, elgesio ir pan. GĮ privalu skatinti ir palaikyti gyventojų aktyvumą, dalyvavimą, siekiant bendros socialinės globos įstaigos gerovės, užtikrinti asmens žinojimą, kad jis bus suprastas ir neatstumtas. Sprendimai priimami ir įgyvendinami kartu su globojamais asmenimis, pagal galimybes atsižvelgiant į jų norus, įsitikinimus ir gebėjimus.

9.6. Apsilankius GĮ buvo nustatyta, kad:

9.6.1. visose GĮ, išskyrus Pivašiūnų GN, pagal galimybes yra siekiama užtikrinti personalo ir gyventojų tarpusavio komunikaciją, vertinti gyventojų gyvenimišką patirtį ir atsižvelgti į jų pastebėjimus dėl gyvenimo sąlygų ir kt., sprendimai priimami ir įgyvendinami kartu su globotiniais. Pivašiūnų GN dalis gyventojų nurodė, kad bijo GĮ vadovo (pvz., „nieko nesakysime, nes klebonas barsis“; „kam ta mūsų nuomonė, klebonas vis tiek geriau viską žino“), o dauguma darbuotojų apskritai nesutiko Biuro darbuotojams atsakyti (pvz., „nieko nežinau“, „negaliu atsakyti“, „gal taip, gal ne“) į klausimus apie personalo komunikaciją su gyventojais.

9.7. Taigi, įvertinus tai, kas išdėstyta pirmiau, galima teigti, kad GĮ vidaus tvarkos taisyklės nėra parengtos gyventojams suprantama kalba ir forma (Pivašiūnų, Merkinės, Miroslavo GN ir Lazdijų SPC).

10. *Dėl galimybės teikti kreipimusis*

10.1. Pagal Aprašo 4 priedo 13.2 p., socialinės globos įstaigose asmenys yra supažindinami su nusiskundimų, prašymų pateikimo bei jų nagrinėjimo šiose įstaigose procedūra ir žino, kad, baigus nagrinėti skundą ar prašymą, jam priimtina forma bus supažindintas su gautomis išvadomis bei sprendimais.

10.2. Vizitų metu išsiaiškinta, kad:

10.2.1. visose lankytose GĮ užtikrinama gyventojų teisė jiems pateikti nusiskundimus, prašymus, pasiūlymus;

10.2.2. visų GĮ gyventojai kreipimusis teikia žodžiu, globojami asmenys nepratę teikti juos rašytiniu būdu;

10.2.3. visų GĮ darbuotojai išklauso gyventojų pageidavimus ir užduodamus klausimus, tačiau ne visuomet pateikia į juos atsakymus. Daugiausia nepatenkintų gyventojų dėl darbuotojų aplaidaus požiūrio į jų žodinius kreipimusis buvo Pivašiūnų GN. Šios GĮ personalas nurodė, kad jis atsako į visus gyventojų kreipimusis, tačiau pripažino, kad gali pasitaikyti atveju, kuomet dėl didelio darbo krūvio yra pamiršamas kurio nors asmens išsakytas pageidavimas ir (arba) užduotas klausimas.

10.3. Seimo kontrolierius savo 2016-12-30 ataskaitoje Nr. 2016/1-116² atkreipė dėmesį, kad darbuotojai turi imtis visų įmanomų priemonių, jog globotiniams būtų sudarytos tinkamos sąlygos anonimiškai pateikti savo kreipimusis tiek GĮ administracijai, tiek bet kuriam jos darbuotojui. Gyventojai turi žinoti, kad drąsiai ir visais klausimais gali kreiptis ne tik į savo socialinius darbuotojus, bet ir į administraciją, nes jų kreipimūsi anonimiškumas bus visapusiškai užtikrintas.

Tinkamu anoniminių kreipimūsi pateikimo sąlygų sudarymo pavyzdžiu laikytina, kuomet GĮ prieinamose vietose įrengta ne viena (atsižvelgiant į GĮ dydį) gyventojų anoniminių kreipimūsi pateikimo dėžutė, iš kurios kreipimusis išimti gali tik tam tikri darbuotojai; jie registruojami, vadovas paveda teikti į juos atsakymus ir pan., o visa tai nustatyta aiškia GĮ vadovo patvirtinta vidine kreipimūsi teikimo, nagrinėjo, atsakymo į juos teikimo ir pan. tvarka.

10.4. Vizitų metu išsiaiškinta, kad:

10.4.1. Kapčiamiesčio ir Miroslavo GN yra įrengtos anoniminių kreipimūsi dėžutės;

10.4.2. Pivašiūnų, Rumbonių, Merkinės, Varėnos GN ir Lazdijų SPC nėra raštiškų kreipimūsi pateikimo dėžutės (užtikrinančios anonimiškumą);

² LR Seimo kontrolieriaus 2016-12-30 ataskaita Nr. 2016/1-116 „Dėl žmogaus teisių padėties Prienų globos namuose“.

10.4.3. nė vienoje lankytoje GĮ nėra patvirtintos vidinės tvarkos, kuriose būtų nustatyta kreipimūsi, įskaitant anoniminių, teikimo, nagrinėjo ir atsakymo į juos teikimo tvarka.

10.5. Taigi, įvertinus tai, kas išdėstyta pirmiau, GĮ darbuotojai ne visą laiką palaiko su gyventojais grįžtamąjį ryšį atsakydami į jų žodinius kreipimusis (Pivašiūnų GN); nėra sudarytos sąlygos juos teikti anonimiškai (Pivašiūnų, Rumbonių, Merkinės, Varėnos GN ir Lazdijų SPC), taip pat nepatvirtintos vidinės tvarkos, nustatant anoniminių kreipimūsi teikimo tvarką (visose GĮ).

3 skyrius

NEĮGALIŲ ASMENŲ TEISIŲ UŽTIKRINIMAS GLOBOS ĮSTAIGOSE

11. Dėl aplinkos pritaikymo neįgaliesiems

11.1. Neįgalumas yra dėl asmens kūno sandaros ir funkcijų sutrikimo bei nepalankių aplinkos veiksnių sąveikos atsiradęs ilgalaikis sveikatos būklės pablogėjimas, dalyvavimo visuomenės gyvenime ir veiklos galimybių sumažėjimas (Neįgaliųjų socialinės integracijos įstatymo 2 str. 6 d.). Sąvoka „neįgalumas“ apima įvairiausių funkcinis sveikatos sutrikimus: žmonės gali būti neįgalūs fiziškai, gali turėti psichikos ir elgesio sutrikimų bei kompleksinių sveikatos sutrikimų (ir fizinių, ir psichikos). Neįgalių asmenų sveikatos sutrikimai, būsenos ar ligos gali būti nuolatinio pobūdžio arba laikini bei kintantys. Šie žmonės, nepriklausomai nuo neįgalumo priežasties, pobūdžio, pasireiškimo laipsnio, turi tas pačias teises kaip ir kiti asmenys (Neįgaliųjų socialinės integracijos įstatymo 3 str. 1 p.). Neįgaliesiems, negalintiems savarankiškai įgyvendinti savo teisių, visuomenė ir valstybė privalo teikti papildomą paramą ir garantijas, jie turi būti apsaugoti nuo bet kokio išnaudojimo, diskriminavimo, juos įžeidžiančio arba paniekinančio elgesio. Pagarbos asmens prigimtiniam orumui, savarankiškumui, įskaitant laisvę rinktis, ir nepriklausomumui yra vienas svarbiausių Neįgaliųjų konvencijoje įtvirtintų principų (šios konvencijos 3 str.). Pagarbą vyresnio asmens orumui reikia užtikrinti visomis aplinkybėmis, nepaisant psichikos sutrikimų, negalios ar ligos.

Lankantis globos įstaigose pastebima, kad jose apgyvendinami asmenys, turintys specialiųjų nuolatinės slaugos ir / arba nuolatinės priežiūros (pagalbos) poreikių, kurie atsiranda ne tik dėl ligos, bet ir dėl senyvo amžiaus arba kitų priežasčių; todėl labai svarbu, kad tokie asmenys gautų visavertes ilgalaikės socialinės globos paslaugas, atitinkančias tiek tarptautinių, tiek nacionalinių teisės aktų reikalavimus.

Kiekvienas Lietuvos Respublikos gyventojas, nepriklausomai nuo gyvenamosios vietos, turi teisę turėti sveiką, saugią fizinę ir socialinę aplinką bei gauti informaciją apie pavojų sveikatai šioje aplinkoje (Sveikatos sistemos įstatymo 84 str. 1 d. 1 p.). Socialinės globos įstaigoms yra nustatyta pareiga užtikrinti, kad gyventojai turėtų saugias ir sveikas gyvenimo sąlygas (Aprašo 4 priedo 17.9 punktą).

Asmeniui, turinčiam specialiųjų poreikių, turi būti užtikrinta pritaikyta aplinka, reikalinga kasdieniniam gyvenimui bei paslaugoms gauti; užtikrintos galimybės lengvai judėti socialinės globos įstaigos teritorijoje ir patalpose, saugiai naudotis poilsio ir rekreacijos zonomis, esančiomis socialinės globos įstaigos teritorijoje (Aprašo 4 priedo 16.10 p.); asmens higienos patalpos turi būti lengvai ir greitai pasiekiamos, patogios naudotis, garantuojančios privatumą ir saugumą (Aprašo 4 priedo 17.6 p.); turi būti užtikrinta, jog asmenims, turintiems judėjimo negalią, gyvenamajame kambaryje langų aukštis ir lovos vieta sudarytų galimybę stebėti aplinką pro langą sėdint ar gulint (Aprašo 4 priedo 18.4 p.).

Siekiant asmenims užtikrinti, kad pagrindiniai įėjimai, GĮ teritorija, gyvenamųjų patalpų, higienos patalpų plotai bei kitų patalpų įrengimas užtikrintų lengvą ir kiek įmanoma savarankiškesnį asmens judėjimą, įstaigos turi vadovautis Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2001 m. birželio 14 d. įsakymu Nr. 317 „Dėl STR 2.03.01:2001 „Statiniai ir teritorijos. Reikalavimai žmonių su negalia reikmėms“ patvirtinimo“. Šiame teisės akte detaliai nustatyti

reikalavimai statiniams ir jų dalims, siekiant užtikrinti Lietuvos Respublikos įstatymuose ir kituose teisės aktuose įtvirtintas garantijas žmonėms su negalia integruotis į visuomenę ir naudotis fizine aplinka.

GĮ, kur nuolat gyvena senyvo amžiaus asmenys, suaugę asmenys su negalia, turintys įvairių judėjimo sutrikimų (juda tik vežimėliu savarankiškai arba su darbuotojų pagalba, su pagalbinėmis priemonėmis (įvairaus tipo vaikštytės, lazdelės, ramentai)), turintys koordinacijos sutrikimų ir pan., turi sudaryti sąlygas gyventojams kasdieniame gyvenime lengvai ir saugiai judėti įstaigos patalpose ir teritorijoje. Aplinkos pritaikymas, naudojami įrengimai, priemonės, skirti kasdieniniam asmens naudojimuisi, turi užtikrinti kuo savarankiškesnę, lengvesnę ir saugesnę socialinės globos gavėjų mobilumą (Socialinių paslaugų priežiūros departamento prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos rekomendacijos dėl socialinės globos normų reikalavimo, pritaikant aplinką neįgaliųjų poreikiams, įgyvendinimo).

Taip pat pažymėtina, kad, jeigu įstaigoje gyvena slaugomi asmenys, jiems turi būti užtikrinta kokybiška nuolatinė priežiūra ir slauga; įstaiga turi būti apsirūpinusi reikalingomis techninės pagalbos priemonėmis, padedančiomis darbuotojams saugiai ir kokybiškai atlikti kasdienes funkcijas (priemonės asmeniui pakelti, perkelti, maudyti, maitinti ar transportuoti socialinės globos namų viduje) (Aprašo 4 priedo 8.9 p.).

11.2. Patikrinimų metu nustatyta:

11.2.1. Lazdijų SPC išsiskyrė iš kitų GĮ tuo, kad šios globos įstaigos aplinka visapusiškai pritaikyta neįgalių asmenų poreikiams. Šioje įstaigoje visos patalpos: tiek bendrojo naudojimo, tiek gyvenamieji kambariai visiškai atitiko neįgalių asmenų poreikius – buvo sudarytos galimybės asmenims savarankiškai naudotis visomis GĮ teritorijos vietomis bei vidaus patalpomis;

12.2.2. beveik visų GĮ (šešių iš septynių aplankytųjų) teritorija buvo pritaikyta neįgalių asmenų poreikiams: GĮ teritorijose įrengta pakankamai turėklų, suoliukų pailsėti; įrengti takeliai, kurie iškloti trinkelėmis (ne visose GĮ); tik Pivašiūnų GN teritorija buvo visiškai nepritaikyta neįgaliųjų poreikiams, joje nebuvo įrengta nei takelių pravažiuoti vežimėliu, nei suoliukų;

11.2.3. ne visų įstaigų pagrindiniai įėjimai buvo pritaikyti asmenims su judėjimo negalia: Pivašiūnų GN įrengtas pandusas yra gana status, turėklai šalia panduso tęsiasi ne per visą jo ilgį, pandusas įrengtas taip, kad patenkama tiesiai į gatvę; Kapčiamiesčio GN I korpuse pandusas įrengtas be turėklų, be to, panduso juosta (plotis) yra per siaura;

11.2.4. ne visose įstaigose gyventojams sudarytos galimybės laisvai ir savarankiškai judėti viduje: koridoriuje yra slenksčiai prieš patenkant į kitas patalpas (Kapčiamiesčio GN II korpusas, Varėnos GN – priešais tualetą); nebuvo / ne visuose koridoriuose buvo įtaisyti turėklai (Merkinės GN, Kapčiamiesčio GN II korpusas); praėjimai tarp patalpų nepakankamai platūs (Pivašiūnų GN, Varėnos GN, Kapčiamiesčio GN II korpusas); baldų išdėstymas kambaryje trukdė iki galo atverti duris, dėl ko sudėtinga įvažiuoti į kambarį neįgaliojo vežimėliu (Lazdijų SPC kambarys Nr. 28);

11.2.5. kai kuriose GĮ asmens higienos patalpos buvo nepritaikytos asmenų specialiesiems poreikiams (Miroslavo GN, Kapčiamiesčio GN II korpusas, Pivašiūnų GN) arba šios patalpos buvo tik iš dalies pritaikytos: nepakankamo pločio durys / nedidelė patalpos erdvė, dėl ko sudėtinga įvažiuoti į patalpą (Varėnos GN);

11.2.6. ne visose GĮ gyventojams sudaryta galimybė naudotis keltuvu arba liftu: gyventojai apgyvendinti taip pat ir antrame globos įstaigos aukšte (Pivašiūnų GN) bei antrame ir trečiame aukštuose (Varėnos GN), tačiau lifto arba keltuvo nėra; be to, Varėnos GN gyventojams nesudarytos galimybės saugiai ir patogiai lipti laiptais, kadangi jie statūs ir slidūs (tai nurodė ir patys globotiniai); Miroslavo GN žmonėms nesudarytos galimybės nuolat savarankiškai naudotis įstaigoje įrengtu liftu, kadangi juo leidžiama naudotis tik su darbuotojų pagalba;

11.2.7. ne visose įstaigose yra galimybė asmenis, turinčius sunkią judėjimo negalią (gulinčius), išvežti į lauką (Pivašiūnų GN – nėra teritorijos, kurioje tokie asmenys galėtų pabūti išvežti į lauką; Miroslavo GN į lauką nevežami gyventojai, kurių nėra galimybės pasodinti į

neįgaliojo vežimėlių); kitose GĮ gyventojai vežami pagal grafiką (Lazdijų GN) bei esant gražiam orui bei pareiškus tokį pageidavimą (Lazdijų SPC, Rumbonių, Merkinės, Kapčiamiesčio GN);

11.2.8. Varėnos GN asmenims, turintiems judėjimo negalią, neužtikrinta, kad gyvenamajame kambaryje langų aukštis ir (arba) lovos vieta sudarytų galimybę stebėti aplinką pro langą sėdint arba gulint / darbuotojai nesiteirauja gyventojų, kuria kryptimi jie pageidautų gulėti savo lovose;

11.2.9. ne visi gyventojai turi tik jiems pritaikytas pagalbines judėjimo priemones (Pivašiūnų GN bendrai naudojamos pagalbines judėjimo priemones buvo laikomos pirmame aukšte šalia laiptų), kitose GĮ pagalbines judėjimo priemones paskiriamos kiekvienam gyventojui bei individualiai pritaikomos;

11.2.10. ne visos įstaigos yra apsirūpinusios reikalingomis techninės pagalbos priemonėmis, padedančiomis darbuotojams saugiai ir kokybiškai atlikti kasdienes funkcijas (Pivašiūnų GN, Merkinės GN); Pivašiūnų GN nepakanka funkcinų lovų;

12. Dėl asmeninės higienos paslaugų organizavimo ir privatumo užtikrinimo

12.1. Socialinė globa yra visuma paslaugų, kuriomis asmeniui teikiama kompleksinė, nuolatinė specialistų priežiūra reikalaujanti, pagalba; į paslaugos sudėtį įeina, be kita ko, ir asmeninės higienos paslaugų organizavimas (skalavimo paslaugų ir pan.) (Paslaugų katalogo 16, 17.3 p.). Negalintys savimi pasirūpinti asmenys kiekvieną dieną turi būti apiprausiami, o gyventojai maudomi ir lovos skalbiniai, rankšluosčiai, drabužiai turi būti keičiami pagal poreikį, bet ne rečiau kaip kas 7 dienas (Higienos normos HN 125:2011 37–38 p.).

Organizuojant asmeninės higienos paslaugas, GĮ numatytos specialios privatumo garantijos slaugomiems asmenims. Slaugomam asmeniui užtikrinamos oraus gyvenimo sąlygos pagal individualius poreikius – maitinimosi, kasdienės higienos ar kita reikalinga pagalba (Aprašo 4 priedo 8.11 p.), esant poreikiui, asmens gyvenamajame kambaryje sudaroma privati erdvė, atskirta širma (Aprašo 4 priedo 17.8 p.).

Be to, pagal Aprašo 4 priedo 17.4 punktą, kiek įmanoma privatumas asmeniui turi būti garantuojamas ir jo gyvenamojoje aplinkoje, o 12.7 punkte numatyta, kad asmens saugumas jam skirtame kambaryje užtikrinamas nepažeidžiant jo privatumo ir orumo, pavyzdžiui, personalas į kambarį įeina tik pasibeldęs; žmogui užtikrinta galimybė greitai (neišeinant iš savo gyvenamojo kambario) išsikviesti personalą, jeigu to reikia dėl jo sveikatos būklės (Aprašo 16.11 papunktis).

12.2. Patikrinimų metu nustatyta:

12.2.1. ne visose įstaigose užtikrinamas tinkamas gyventojų asmens higienos paslaugų organizavimas: Pivašiūnų GN tiek bendrojo naudojimo patalpose, tiek gyvenamuosiuose kambariuose buvo juntamas itin aštrus šlapimo kvapas, be to, peržiūrint sauskelnių įsigijimo dokumentus nustatyta, kad GĮ sauskelnių įsigyja nepakankami, kad būtų galima užtikrinti ir palaikyti gyventojų asmeninę higieną; Miroslavo GN gulintys gyventojai nevežami maudyti į vonią, jie prausiami savo kambariuose naudojant tik specialias putas; kitose GĮ gulintys globotiniai pagal grafiką (ne rečiau nei kas 7 dienas, o jei reikia, ir dažniau) vežami į vonias ir jose maudomi;

12.2.2. kai kuriose GĮ lovos skalbiniai keičiami rečiau nei kas 7 dienas: Pivašiūnų GN gyventojų patalynė buvo nešvari ir gerokai nusidėvėjusi, o darbuotai negalėjo pateikti dokumentų, patvirtinančių patalynės keitimo dažnumą;

12.2.3. keliose įstaigose pastebėta (tai nurodė ir patys globotiniai), kad ne visi darbuotojai arba ne visuomet pasibeldžia prieš įeidami į gyventojų kambarius (Pivašiūnų GN, Varėnos GN, Miroslavo GN);

12.2.4. Kapčiamiesčio GN II korpuse gyventojai įkurdinti pereinamame kambaryje; Pivašiūnų GN gyvenamųjų patalpų durys visą parą laikomos praviros;

12.2.5. keičiant sauskelnes ne visuomet naudojama širma (Pivašiūnų GN, Miroslavo GN);

12.2.6. neužtikrinamas privatumas asmens higienos patalpose: ne visose asmens higienos patalpose sudaryta galimybė iš vidaus jose užsirakinti (Rumbonių GN, Merkinės GN, Varėnos GN), neatskirtos vyrų ir moterų higienos patalpos (Pivašiūnų GN, Kapčiamiesčio GN);

12.2.7. gyventojams nesudaryta galimybė bet kuriuo metu, esant poreikiui, pasinaudoti pagalbos kvietimo sistema (toliau vadinama ir – PKS) ir gauti būtinąją bei tuo metu reikalingą pagalbą: PKS įrengta ne visose įstaigose (Pivašiūnų GN, Rumbonių GN); PKS įrengta ne visiems gyventojams (Miroslavo GN); kitose GĮ PKS įrengta visiems gyventojams, ranka lengvai pasiekiamoje vietoje, personalas greitai reagavo į pagalbos kvietimo signalą, visi gyventojai žinojo, kad turi įrengtą pagalbos kvietimo mygtuką.

4 skyrius

INDIVIDUALŪS SOCIALINĖS GLOBOS PLANAI

13. Individualūs socialinės globos planai (ISGP)

13.1. Kiekvienam GĮ gyventojui pagal įvertintus poreikius turi būti sudaromas individualus socialinės globos planas (toliau vadinama ir – ISGP) socialinei globai teikti. ISGP (įskaitant ir preliminarų, sudaromą pusmečiui dėl asmens sudėtingos adaptacijos) sudaromas ne vėliau kaip per 1 mėnesį (senyvo amžiaus asmeniui) arba per 1,5 mėnesio (asmeniui su negalia) nuo atvykimo į įstaigą dienos (Aprašo 4 priedo 4.3 punktas).

ISGP turi būti pateikta detali informacija apie asmens socialinius ryšius, šeimą, sveikatos būklę ir socialinės globos įstaigoje įvertintus poreikius, taip pat numatyta, kokiomis priemonėmis bus siekiama socialinės globos uždavinių įgyvendinimo bei detalizuotos teikiamos paslaugos (socialinės, sveikatos priežiūros, psichologinės ir kt.). ISGP turi būti rašomos žymos apie periodiškai vykdomą peržiūrą (kokie buvo pokyčiai, koks rezultatas pasiektas, kokie numatomi tolesni veiksmai, kad būtų pasiekti užsibrėžti tikslai ir uždaviniai, trumpas ISGP įgyvendinimo proceso aprašymas ir kita) (Aprašo 4 priedo 4.1 punktas). ISGP įrašuose (arba kituose asmens byloje pridedamuose dokumentuose) taip pat fiksuojama informacija apie asmens teisę pasirinkti asmens sveikatos priežiūrą ar gydytoją bei užtikrintas (padėtas įsigyti) techninės pagalbos, protezinės ir ortopedinės technikos priemonės (akinių, dantų protezų, klausos aparatų ir kita), jų kiekį ir įsigijimo laiką (Aprašo 4 priedo 6.1–6.2, 8.5 punktas). ISGP ar kituose asmens byloje pridedamuose dokumentuose taip pat turi būti pažymėta apie suteiktą pagalbą stresinėse situacijose, patiriant ar išgyvenant krizes, netektis, sprendžiant konfliktus, siūlant specialistų pagalbą ir pan. (Aprašo 4 priedo 9.4 punktas), nurodyta informacija apie taikomas priemones (švietimo, ugdymo, sveikatos priežiūros, profesinio orientavimo ir profesijos įsigijimo ar persikvalifikavimo) padedant ugdyti socialinius įgūdžius, stiprinant motyvaciją įveikti iškilusias socialines problemas, integruotis į darbo rinką, palikti globos įstaigą ir gyventi bendruomenėje, taip pat pažymėta apie suteiktą pagalbą bendradarbiaujant su įvairiomis institucijomis (Aprašo 4 priedo 8.6, 10.5 punktai).

Vienas pagrindinių socialinės globos teikimo principų – kiekvieno gyventojų dalyvavimo sprendžiant visus socialinės globos organizavimo ir teikimo klausimus principas. Gyventojas pagal savo gebėjimus ir galimybes turi būti įtraukiamas į visų sprendimų, susijusių su jo gyvenimu globos įstaigoje, priėmimą, įskaitant ir ISGP sudarymą (Aprašo 4 priedo 4.4, 8.3 punktai). Socialinės globos įstaiga, planuodama ir teikdama socialinę globą asmeniui, turi nuolat palaikyti ryšį su asmens globėju, rūpintoju, o esant poreikiui, su kitais šeimos nariais ar artimaisiais giminaičiais, jiems pageidaujant, pateikia informaciją apie ISGP sudarymo, peržiūrėjimo ir vykdymo eigą, jei tai neprieštaruoja asmens interesams; ISGP turi būti numatytos konkrečios priemonės, susijusios su asmens socialinių ryšių tinklo sukūrimu, atkūrimu ar palaikymu; ISGP taip pat turi būti pažymėta apie sutikimą persikelti į kitą kambarį ar būti apgyvendintam su kitu asmeniu (Aprašo 4 priedo 5.3, 10.1, 12.1 ir 12.8 punktai).

ISGP turi būti peržiūrimas ir tikslinamas ne rečiau kaip 1 kartą per metus, o atsiradus naujoms, su asmens sveikatos būkle ar naujais asmens poreikiais bei įgūdžiais susijusioms

aplinkybėms, iškart po šių aplinkybių atsiradimo. Peržiūrėtame ir patikslintame ISGP turi būti pateikti ir įvertinti socialinės globos teikimo laikotarpiu pasiekti rezultatai, asmens paslaugų poreikių pokyčiai bei numatytos naujos priemonės, susijusios su šių poreikių tenkinimu (Aprašo 4 priedo 5.1–5.2 punktai).

Socialinių paslaugų ir priežiūros departamento prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos 2016 m. „Rekomendacijose dėl socialinių globos normų reikalavimo sudarinėti individualius asmens socialinės globos planus įgyvendinimo“ ISGP siūloma numatyti konkrečias priemones iškeltų uždavinių įgyvendinimui bei užtikrinti asmens dalyvavimą sudarant planą bei tai, kad asmuo suprastų plane keliamus uždavinius, numatytų pagalbos priemonių svarbą ir tikslą.

13.2. Atliekant patikrinimus, nustatyta, kad:

13.2.1. visose įstaigose gyventojams yra sudaromi ISGP;

13.2.2. ne visiems naujai atvykusiems gyventojams planas sudaromas per 1 (1,5) mėnesį nuo atvykimo (Miroslavo GN);

13.2.3. kai kuriuose ISGP nėra juos rengusiųjų parašų (Kapčiamiesčio GN, Miroslavo GN);

13.2.4. visų aplankytų GĮ globotinių ISGP (arba kituose asmens byloje pridedamuose dokumentuose) nurodoma informacija apie įstaigoje įvertintus asmens poreikius, kokiomis priemonėmis bus siekiama socialinės globos uždavinių įgyvendinimo, detalizuotos asmeniui teikiamos arba organizuojamos paslaugos; teikiamos pagalbos detalizavimo lape žymima apie teikiamą pagalbą; tačiau:

13.2.4.1. ne visuose globos įstaigose ISGP pateikta detali informacija apie asmens socialinius ryšius, šeimą (Rumbonių GN);

13.2.4.2. ne visuose globos įstaigose ISGP pateikta informacija iš pirminės ambulatorinės asmens sveikatos priežiūros paslaugas teikiančio gydytojo apie asmens sveikatos būklę (Rumbonių GN);

13.2.4.3. ISGP nėra fiksuojama informacija apie asmens teisę pasirinkti asmens sveikatos priežiūros įstaigą arba gydytoją (Pivašiūnų GN, Rumbonių GN);

13.2.4.4. nenurodoma informacija apie gyventojui užtikrintas (padėtas įsigyti) techninės pagalbos, protezinės ir ortopedinės technikos priemonės, jų kiekį ir įsigijimo laiką (Pivašiūnų GN, Rumbonių GN);

13.2.4.5. nepažymėta apie gyventojų sutikimą persikelti į kitą kambarį arba būti apgyvendintam su kitu asmeniu (Kapčiamiesčio GN, Miroslavo GN);

13.2.4.6. nepažymėta apie bendradarbiaujant su įvairiomis tarnybomis (pavyzdžiui, mokesčių, socialinio draudimo, komunalinių paslaugų ir pan.) suteiktą pagalbą sprendžiant paslaugų organizavimo ir kasdieninio gyvenimo problemas (Varėnos GN);

13.2.4.7. nėra informacijos apie taikomas priemones dėl pasitikėjimo savimi, integracijos į darbo rinką bei motyvacijos pradėti gyvenimą bendruomenėje (visose įstaigose);

13.2.5. ISGP rengiami gyventojams nedalyvaujant (Varėnos GN); ne visi gyventojai ir (arba) jų atstovai bei artimieji būna supažindinami su ISGP pasirašytinai (Kapčiamiesčio GN, Merkinės GN (viename iš peržiūrėtų ISGP nebuvo tokios informacijos), Varėnos GN (viename iš peržiūrėtų ISGP nebuvo tokios informacijos), Miroslavo GN).

13.2.6. visose įstaigose, planuojant ir teikiant socialinę globą gyventojams, nuolat palaikomi ryšiai su globėjais, rūpintojais ir kitais artimaisiais; žymos apie ryšių palaikymą su neveiksnių asmenų globėjais žymimos ISGP; tačiau, kai kurių įstaigų personalo teigimu (Pivašiūnų GN, Varėnos GN), dauguma šeimoms narių ir artimųjų nesidomi informacija apie ISGP sudarymą ir vykdymo eigą; ne visur numatomos konkrečios priemonės, susijusios su asmens socialinių ryšių tinklo sukūrimu, atkūrimu arba palaikymu (Merkinės GN);

13.2.7. ISGP nėra žymų apie periodiškai vykdomą ISGP peržiūrą (kokie buvo pokyčiai, koks rezultatas pasiektas, kokie numatomi tolesni veiksmai, kad būtų pasiekti užsibrėžti tikslai ir uždaviniai, trumpas ISGP įgyvendinimo proceso aprašymas ir kita) (visose įstaigose); peržiūrint ISGP, nėra analizuojami, tikslinami pasiekti rezultatai, poreikių pokyčiai ir šia informacija

nesiremiama (Pivašiūnų GN, Rumbonių GN, Merkinės GN (ne visų gyventojų ISGP atvejais), Varėnos GN, Miroslovo GN), arba senajame ISGP tik pildoma pasiektų rezultatų ir tolimesnės pagalbos skiltis, bet nepildomas ISGP tęsinys po plano peržiūrėjimo (Kapčiamiesčio GN); ne visų gyventojų ISGP buvo peržiūrėti kartą per metus (Pivašiūnų GN (socialinio darbuotojo motinystės atostogų metu nebuvo pavaduojančio darbuotojo, nevyko socialinis darbas), Merkinės GN, Varėnos GN, Miroslovo GN).

14. *Gerosios praktikos pavyzdys*

Lazdijų SPC gyventojų tarybos susirinkimuose, išklausanč pageidavimus bei nuomonę įvairiais klausimais, įskaitant ir dėl ISGP, tobulinama ISGP forma;

III. IŠVADOS

15. Apibendrinant patikrinimų metu nustatytas aplinkybes, susijusias su globotinių gyvenimo ir jų teisių padėtimi globos įstaigose, pažymėtina:

15.1. *Dėl personalo sudėties, skaičiaus ir darbuotojų profesinės kompetencijos:*

– visose aplankytose GĮ užtikrinamas Normatyvuose nustatytas minimalus socialinį darbą dirbančio personalo skaičius, tačiau minimalaus socialinį darbą dirbančio personalo skaičiaus nepakanka, kai įstaigose gyvena asmenys, kurių saugumui, priežiūrai ir ugdymui užtikrinti reikalingos didesnės socialinių darbuotojų, psichologų ir kitų specialistų pastangos ir turi būti užtikrintas sklandus, nuoseklus socialinių darbuotojų ir specialistų komandos darbas darbuotojų ligos ar atostogų metu;

– GĮ yra paskirti asmenys, atsakingi už profesinės pagalbos darbuotojams organizavimą, sudaromi darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo planai ir siekiama juos įgyvendinti, individualios priežiūros personalui užtikrinta galimybė dalyvauti įžanginiuose mokymuose, įstaigose nuolat teikiama ilgalaikio darbo patirtį globos institucijose turinčių kolegų pagalba;

– GN personalas nėra tinkamai informuotas apie Neįgaliųjų konvencijos reikalavimų taikymą, trūksta konfliktų psichologijos, smurto prevencijos žinių, taip pat įgūdžių, kurias pasitelkus būtų lengviau valdyti agresyvių elgesį, užtikrinti vyresnio amžiaus žmonių socialinės globos teises (Miroslovo GN, Pivašiūnų GN).

15.2. *Dėl informacijos ir kreipimusi teikimo*

– GĮ vidaus tvarkos taisyklės nėra parengtos gyventojams suprantama kalba ir forma (Pivašiūnų, Merkinės, Miroslovo GN ir Lazdijų SPC);

– GĮ darbuotojai ne visą laiką palaiko grįžtamąjį ryšį su gyventojais, reaguodami į jų žodinius kreipimusis (Pivašiūnų GN);

– nėra sudarytos sąlygos kreipimusis teikti anonimiškai (Pivašiūnų, Rumbonių, Merkinės, Varėnos GN ir Lazdijų SPC);

– nepatvirtintos vidinės tvarkos, nustatant anoniminių kreipimusi teikimo tvarką (visose GĮ).

15.3. *Dėl neįgaliųjų asmenų teisių*

– GĮ aplinka nėra pritaikyta neįgaliųjų poreikiams: nepritaikyta teritorija (Pivašiūnų GN); netinkamai įrengti pandusai prie pagrindinių įėjimų (Pivašiūnų GN, Kapčiamiesčio GN); ne iki galo sudarytos sąlygos laisvai ir savarankiškai judėti GĮ viduje (Kapčiamiesčio, Varėnos, Merkinės, Pivašiūnų GN, Lazdijų SPC (kambarys Nr. 28)); nepritaikytos asmens higienos patalpos (Miroslovo GN, Kapčiamiesčio GN, Pivašiūnų GN, Varėnos GN); nesudaryta galimybė naudotis keltuvu arba liftu (Pivašiūnų GN, Varėnos GN, Miroslovo GN); statūs laiptai (Varėnos GN); nesudaryta galimybė asmenis, turinčius sunkią judėjimo negalią (gulinčius), išvežti į lauką (Pivašiūnų GN, Miroslovo GN); neužtikrinta, kad gyvenamuosiuose kambariuose langų aukštis ir (arba) lovos vieta sudarytų galimybę stebėti aplinką pro langą sėdint arba gulint (Varėnos GN); ne visi gyventojai turi tik jiems pritaikytas pagalbines judėjimo priemones (Pivašiūnų GN); ne

visos įstaigos yra apsirūpinusios reikalingomis techninės pagalbos priemonėmis (Pivašiūnų GN, Merkinės GN);

- nėra užtikrinamas tinkamas gyventojų asmeninės higienos paslaugų organizavimas (Pivašiūnų GN, Miroslovo GN);

- lovos skalbiniai keičiami rečiau nei kas 7 dienas; lovos skalbiniai yra nusidėvėję (Pivašiūnų GN);

- neužtikrinamas globotinių privatumas: ne visi darbuotojai arba ne visuomet pasibeldžia prieš įeidami į gyventojų kambarius (Pivašiūnų GN, Varėnos GN, Miroslovo GN); asmenys apgyvendinti pereinamame kambaryje (Kapčiamiesčio GN); gyvenamųjų patalpų durys visą parą laikomos praviros (Pivašiūnų GN); neužtikrinamas privatumas asmens higienos patalpose (Rumbonių GN, Merkinės GN, Varėnos GN, Pivašiūnų GN, Kapčiamiesčio GN);

- gyventojams nesudaryta (ne visiems sudaryta) galimybė bet kuriuo metu, esant poreikiui, pasinaudoti PKS (Pivašiūnų GN, Rumbonių GN; Miroslovo GN).

15.4. *Dėl individualių socialinės globos planų*

- aplankytose įstaigose ne iki galo užtikrinami Aprašo 4 priedo reikalavimai dėl ISGP sudarymo, tikslinimo ir peržiūrėjimo (naujai atvykusiems gyventojams planas nesudaromas per nustatytą terminą, planuose nepateikiama detali informacija apie asmens socialinius ryšius, šeimą, sveikatos būklę, teisę pasirinkti asmens sveikatos priežiūros įstaigą ar gydytoją, techninės pagalbos priemones, priemones, susijusias su asmens socialinių ryšių tinklo sukūrimu, atkūrimu arba palaikymu, gyventojų sutikimą persikelti į kitą kambarį ar būti apgyvendintam su kitu asmeniu, bendradarbiaujant su įvairiomis tarnybomis suteiktą pagalbą bei priemones dėl pasitikėjimo savimi, integracijos į darbo rinką bei motyvacijos pradėti gyvenimą bendruomenėje; ne visur užtikrinamas gyventojų dalyvavimas sudarant, peržiūrint planą arba jų pasirašytinas supažindinimas su planu; nėra žymų apie periodiškai vykdomą plano peržiūrą, jį peržiūrint, nėra vertinami pasiekti rezultatai, ne visiems gyventojams sudaryti planai peržiūrimi kartą per metus). Tai sudaro prielaidas pažeisti gyventojų teisę į kokybiškas socialines paslaugas, t. y. tinkamą asmens būklės palaikymą, skatinimą ir motyvavimą būti kuo savarankiškesnį bei pagalbą lavinant ir palaikant dėl sveikatos būklės prarastus arba neturimus įgūdžius, taip pat jų teisę priimti sprendimus dėl asmeniui teikiamų paslaugų sudėties, apimtys ir pan.

IV. REKOMENDACIJOS

16. Seimo kontrolierius, atsižvelgdamas į patikrinimų globos įstaigose metu nustatytas aplinkybes ir vadovaudamasis LRSKĮ 19¹ straipsnio 4 dalies 7 punktu ir 6 dalimi, atitinkamos globos įstaigos vadovui rekomenduoja užtikrinti, kad:

16.1. **Pivašiūnų Švč. M. Marijos ėmimo į dangų parapijos senelių globos namų vadovui Vincui Baubliui:**

16.1.1. visi GĮ darbuotojai būtų reguliariai skatinami teikti jų kvalifikacijos tobulinimo poreikius atitinkančius pageidavimus, o suinteresuoti darbuotojai galėtų dalyvauti mokymuose apie Neįgaliųjų konvencijos reikalavimų taikymą, ekstremalių situacijų valdymo veiksmus, apie vyresnio amžiaus žmonių socialinės globos teises;

16.1.2. nepertraukiamai vyktų nuoseklus socialinių darbuotojų ir individualios priežiūros personalo komandinis darbas;

16.1.3. vidaus tvarkos taisyklės būtų parengtos gyventojams suprantama kalba ir forma;

16.1.4. darbuotojai taikytų grįžtamąjį ryšį bendraudami su gyventojais bei reaguodami į jų žodinius kreipimus;

16.1.5. būtų sudarytos sąlygos kreipimuisi teikti anonimiškai;

16.1.6. būtų patvirtintos vidinės tvarkos, nustatant anoniminių kreipimuisi teikimo tvarką;

16.1.7. GĮ teritorija ir pagrindinis įėjimas būtų pritaikyti neįgalių asmenų poreikiams;

- 16.1.8. sudarytos sąlygos laisvai ir savarankiškai judėti GĮ viduje;
- 16.1.9. asmens higienos patalpos būtų pritaikytos neįgalių asmenų poreikiams;
- 16.1.10. būtų įrengtas vertikalus keltuvas, t. y. lifto tipo keltuvas su šachta ir / arba liftas, pandusas, siekiant užtikrinti gyventojų laisvą, savarankišką ir saugų judėjimą;
- 16.1.11. asmenys, turintys sunkią judėjimo negalią (gulintys), turėtų galimybę pabūti gryname ore;
- 16.1.12. visi gyventojai turėtų individualias, tik jiems pritaikytas pagalbines judėjimo priemones;
- 16.1.13. GĮ apsirūpintų reikalingomis techninės pagalbos priemonėmis;
- 16.1.14. visiems gyventojams asmeninės higienos paslaugos būtų organizuojamos tinkamai ir atsižvelgiant į kiekvieno asmens poreikius;
- 16.1.15. lovos skalbiniai būtų keičiami pagal poreikį, bet ne rečiau nei kas 7 dienas, bei atnaujinti nusidėvėję lovos skalbiniai;
- 16.1.16. visi darbuotojai ir visuomet belstūsi prieš įeidami į gyventojų kambarius;
- 16.1.17. būtų atsisakyta praktikos gyvenamųjų patalpų duris laikyti praviras visą parą;
- 16.1.18. būtų užtikrintas privatumas asmens higienos patalpose;
- 16.1.19. GĮ būtų įrengta PKS: sistema tinkamai funkcionuotų, būtų įrengta kiekvienam gyventojui lengvai ranka pasiekiamoje vietoje;
- 16.1.20. peržiūrint ISGP, būtų peržiūrimi ir tikslinami pasiekti rezultatai, poreikių pokyčiai ir šia informacija remiamasi sudarant peržiūrėtą ISGP (jį papildant);
- 16.1.21. visiems gyventojams sudaryti ISGP būtų peržiūrimi kartą per metus;

16.2. Rumbonių Švč. Trejybės parapijos senelių globos namų vadovui Leonui Jakimavičiui:

- 16.2.1. visi GĮ darbuotojai būtų reguliariai skatinami teikti jų kvalifikacijos tobulinimo poreikius atitinkančius pageidavimus, o suinteresuoti darbuotojai galėtų dalyvauti mokymuose apie Neįgaliųjų konvencijos reikalavimų taikymą, ekstremalių situacijų valdymo veiksmus, apie vyresnio amžiaus žmonių socialinės globos teises;
- 16.2.2. būtų sudarytos sąlygos kreipimuisi teikti anonimiškai;
- 16.2.3. būtų patvirtintos vidinės tvarkos, nustatant anoniminių kreipimūsi teikimo tvarką;
- 16.2.4. būtų užtikrintas privatumas asmens higienos patalpose įrengiant duryse užraktą;
- 16.2.5. GĮ būtų įrengta PKS: sistema tinkamai funkcionuotų, būtų įrengta kiekvienam gyventojui lengvai ranka pasiekiamoje vietoje;
- 16.2.6. peržiūrint ISGP, būtų peržiūrimi ir tikslinami pasiekti rezultatai, poreikių pokyčiai ir šia informacija remiamasi sudarant peržiūrėtą ISGP (jį papildant);

16.3. Varėnos globos namų direktorei Kristinai Didikienei:

- 16.3. 1. būtų sudarytos sąlygos kreipimuisi teikti anonimiškai;
- 16.3. 2. būtų patvirtintos vidinės tvarkos, nustatant anoniminių kreipimūsi teikimo tvarką;
- 16.3.3. būtų sudarytos sąlygos laisvai ir savarankiškai judėti GĮ viduje;
- 16.3.4. asmens higienos patalpos būtų pritaikytos neįgalių asmenų poreikiams;
- 16.3.5. GĮ būtų įrengtas vertikalus keltuvas, t. y. lifto tipo keltuvas su šachta ir / arba liftas, pandusas, siekiant užtikrinti gyventojų laisvą, savarankišką ir saugų judėjimą;
- 16.3.6. gyvenamuosiuose kambariuose langų aukštis ir (arba) lovos vieta sudarytų galimybę stebėti aplinką pro langą sėdint arba gulint;
- 16.3.7. visi darbuotojai ir visuomet belstūsi prieš įeidami į gyventojų kambarius;
- 16.3.8. būtų užtikrintas privatumas asmens higienos patalpose;
- 16.3.9. ISGP būtų rengiamas gyventojui, kuriam jis sudaromas, dalyvaujant ir su parengtais planais gyventojai ir (arba) jų atstovai bei artimieji būtų supažindinami pasirašytinai;

16.3.10. peržiūrint ISGP, būtų peržiūrimi ir tikslinami pasiekti rezultatai, poreikių pokyčiai ir šia informacija remiamasi sudarant peržiūrėtą ISGP (jį papildant);

16.3.11. visiems gyventojams sudaryti ISGP buvo peržiūrėti kartą per metus;

16.4. Merkinės globos namų direktorei Rasai Žukauskienei:

16.4.1. vidaus tvarkos taisyklės būtų parengtos gyventojams suprantama kalba ir forma;

16.4.2. būtų sudarytos sąlygos kreipimuisi teikti anonimiškai;

16.4.3. būtų patvirtintos vidinės tvarkos, nustatant anoniminių kreipimųsi teikimo tvarką;

16.4.4. sudarytos sąlygos laisvai ir savarankiškai judėti GĮ viduje;

16.4.5. GĮ apsirūpintų reikalingomis techninės pagalbos priemonėmis;

16.4.6. būtų užtikrintas privatumas asmens higienos patalpose;

16.4.7. su parengtais ISGP gyventojai ir (arba) jų atstovai bei artimieji būtų supažindinami pasirašytinai;

16.4.8. peržiūrint visų gyventojų ISGP, būtų peržiūrimi ir tikslinami pasiekti rezultatai, poreikių pokyčiai ir šia informacija remiamasi sudarant peržiūrėtą ISGP (jį papildant);

16.4.9. visiems gyventojams parengti ISGP buvo peržiūrėti kartą per metus;

16.5. Alytaus rajono savivaldybės Miroslavo globos namų direktoriui Vytautui Mocevičiui:

16.5.1. visi GĮ darbuotojai būtų reguliariai skatinami teikti jų kvalifikacijos tobulinimo poreikius atitinkančius pageidavimus, o suinteresuoti darbuotojai galėtų dalyvauti mokymuose apie Neįgaliųjų konvencijos reikalavimų taikymą, ekstremalių situacijų valdymo veiksmus, apie vyresnio amžiaus žmonių socialinės globos teises;

16.5.2. nepertraukiamai vyktų nuoseklus socialinių darbuotojų ir individualios priežiūros personalo komandinis darbas;

16.5.3. vidaus tvarkos taisyklės būtų parengtos gyventojams suprantama kalba ir forma;

16.5.4. būtų patvirtintos vidinės tvarkos, nustatant anoniminių kreipimųsi teikimo tvarką;

16.5.5. asmens higienos patalpos būtų pritaikytos neįgalių asmenų poreikiams;

16.5.6. gyventojams būtų sudarytos galimybės savarankiškai (jei reikia su darbuotojų pagalba) naudotis GĮ esančiu keltuvu / liftu;

16.5.7. asmenys, turintys sunkią judėjimo negalią (gulintys), turėtų galimybę pabūti gryname ore;

16.5.8. visiems gyventojams asmeninės higienos paslaugos būtų organizuojamos tinkamai ir atsižvelgiant į kiekvieno asmens poreikius;

16.5.9. visi darbuotojai ir visuomet belstūsi prieš įeidami į gyventojų kambarius;

16.5.10. GĮ PKS būtų įrengta kiekvienam gyventojui ir ji būtų sumontuota lengvai ranka pasiekiamoje vietoje;

16.5.11. visiems naujai atvykusiems gyventojams ISGP būtų sudaromas per Apraše nustatytus (1 / 1,5 mėn.) terminus;

16.5.12. visuose ISGP būtų juos rengusių asmenų parašai;

16.5.13. su parengtais ISGP gyventojai ir (arba) jų atstovai bei artimieji būtų supažindinami pasirašytinai;

16.5.14. peržiūrint ISGP, būtų peržiūrimi ir tikslinami pasiekti rezultatai, poreikių pokyčiai ir šia informacija remiamasi sudarant peržiūrėtą ISGP (jį papildant);

16.5.15. visiems gyventojams parengti ISGP buvo peržiūrėti kartą per metus;

16.6. Kapčiamiesčio globos namų direktorei Linai Janulevičienei:

16.6.1. būtų patvirtintos vidinės tvarkos, nustatant anoniminių kreipimųsi teikimo tvarką;

16.6.2. pagrindiniai įėjimai būtų pritaikyti neįgaliųjų poreikiams;

- 16.6.3. sudarytos sąlygos laisvai ir savarankiškai judėti GĮ viduje;
- 16.6.4. asmens higienos patalpos būtų pritaikytos neįgalių asmenų poreikiams;
- 16.6.5. gyventojai nebūtų apgyvendinami pereinamuose kambariuose;
- 16.6.6. būtų užtikrintas privatumas asmens higienos patalpose;
- 16.6.7. visuose ISGP būtu juos rengusių asmenų parašai;
- 16.6.8. su parengtais ISGP gyventojai ir (arba) jų atstovai bei artimieji būtų supažindinami pasirašytinai;
- 16.6.9. įvertinus pasiektus ISGP rezultatus ir asmens poreikių pokyčius, būtų pildomas peržiūrėtas ISGP (tęsinys po peržiūrėjimo);

16.7. Lazdijų socialinių paslaugų centro direktorei Jolantai Marcinkienei:

- 16.7.1. būtų perstatyti baldai ir sudarytos sąlygos gyventojams nekliudomai ir savarankiškai patekti į kambarį Nr. 28;
- 16.7.2. vidaus tvarkos taisyklės būtų parengtos gyventojams suprantama kalba ir forma;
- 16.7.3. būtų sudarytos sąlygos kreipimuisi teikti anonimiškai;
- 16.7.4. būtų patvirtintos vidinės tvarkos, nustatant anoniminių kreipimųsi teikimo tvarką.

17. Seimo kontrolierius, atsižvelgdamas į per patikrinimus suaugusių asmenų socialinės globos įstaigose nustatytas aplinkybes ir vadovaudamasis LR SKĮ 19¹ straipsnio 4 dalies 7 punktu ir 6 dalimi, rekomenduoja Socialinių paslaugų ir priežiūros departamento prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos direktoriui Aivydui Keršuliui:

17.1. papildyti Rekomendacijas dėl socialinių globos normų reikalavimo sudarinėti individualius asmens socialinės globos planus įgyvendinimo, numatant, kaip nurodyti ir detalizuoti Apraše reikalaujamą informaciją (apie asmens socialinius ryšius, šeimą, sveikatos būklę (iš pirminės ambulatorinės asmens sveikatos priežiūros paslaugas teikiančio gydytojo apie asmens), teisę pasirinkti asmens sveikatos priežiūros įstaigą ar gydytoją, techninės pagalbos, protezinės ir ortopedinės technikos priemonės, jų kiekį ir įsigijimo laiką, sutikimą persikelti į kitą kambarį ar būti apgyvendintam su kitu asmeniu, priemonės, susijusias su asmens socialinių ryšių tinklo sukūrimu, atkūrimu ar palaikymu, taip pat dėl pasitikėjimo savimi, integracijos į darbo rinką bei motyvacijos pradėti gyvenimą bendruomenėje, suteiktą pagalbą bendradarbiaujant su įvairiomis tarnybomis, žymes apie periodiškai vykdomą ISGP peržiūrą ir kt.);

17.2. rekomenduoti įstaigoms, kad jų socialiniai darbuotojai gyventojams nuolat primintų apie ISGP, jame keliamus uždavinius ir numatytų priemonių svarbą bei tikslą.

17.3. imtis priemonių, kad tikrinant suaugusiųjų asmenų globos įstaigas, būtų vertinama, ar panaikinti Seimo kontrolierių įstaigos darbuotojų vizito metu nustatyti ir šioje ataskaitoje nurodyti trūkumai.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19¹ straipsnio 6 dalimi apie Seimo kontrolieriaus rekomendacijų nagrinėjimo rezultatus pranešti iki 2017 m. gruodžio 31 dienos. Kompetentingos institucijos turi konsultuotis su Seimo kontrolieriumi dėl rekomendacijų galimų įgyvendinimo priemonių.

Seimo kontrolierius, Įstaigos vadovas

Augustinas Normantas